

Van cupje tot prikbak

Een kwart eeuw geleden was het wereldnieuws in de bloembollensector: Triflor introduceerde een systeem om tulpen op water te broeien. De sector reageerde kritisch positief. Inmiddels staat ruim tweederde van alle broeitulpen op water.

Tekst: Arie Dwarswaard | Fotografie: René Faas

Broei op water is niet meer weg te denken uit de tulpenbloementeelt.

De tulpensector was zwanger van vernieuwing, eind jaren tachtig. Nieuw sortiment voor de broeierij kwam opzetten, de nettenteelt zorgde voor uitbreiding in de teelt en de broeierij zelf was eveneens toe aan een flinke stap voorwaarts. Die stap kreeg vorm en inhoud in de editie van 1 april 1993 van Bloembollencultuur. Onder de kop 'Broeien op regenwater' werd gemeld dat op het bedrijf van Triflor in Oude Niedorp een doorbraak was te zien op het gebied van tulpenbroei. Drie jaar lang was samen met fustproducent CurTec uit Rijen in het grootste geheim gewerkt aan een nieuwe methode om tulpen op water te broeien. Slechts een enkeling kreeg af en toe iets te zien. Meer dan een licht gegons van geruchten was er niet. Tot voorjaar 1993, toen iedereen mocht komen kijken. En iedereen er ook direct een mening over had. Bij het artikel gaven broeiers, adviseurs en onderzoekers aan positief kritisch naar deze innovatie te kijken. De voordelen waren onmiskenbaar: geen kosten meer voor potgrond, een schoner bedrijf, schonere bloemen en vooral een lichtere tray. Als er al zorgen waren, dan gingen die vooral over de wortels die in een cupje groeiden. Werden het er te veel, dan konden ze vergroeien met wortels van omringende planten, met als gevolg het meetrekken bij de oogst. Uiteindelijk bleek dat niet het grootste probleem. Dat kwam uit een hele andere

hoek en heette verslijming. Wat was namelijk de werkwijze? De bollen werden in het najaar op de tray geplant, waarbij de cupjes al waren gevuld met water. Deze trays werden in de koelcel gezet en op het gewenste moment in de kas geplaatst. Vooral in late trekken kon het warm worden in de kas en sloeg de verslijming toe. Voor Triflor betekende dit het einde van een avontuur.

ESSENTIËLE STAP VOORWAARTS

Hoe teleurstellend dit ook was voor Triflor, dit bedrijf zette wel de eerste stap. En die stap zette anderen aan het denken. Zoals de gebroeders Berghuis in het Groningse Usquert, die de bollen pas twee tot drie weken voordat ze in de kas werden gezet, gingen opprikken. Dat bleek een essentiële stap voorwaarts.

Ook werd er nagedacht over broeierij op stromend water, zoals Willy de Vries uitdokterde. En net als bij de ontwikkeling van de teelt van tulpen in netten, nam het aantal systemen om tulpen op water te broeien in korte tijd snel toe. Daaronder ook de prikbak, een uitvinding van Sjoerd Paarlberg. De weerstand die deze variant opriep, zat vooral in de zorg om beschadiging van de bol. Kan dat wel, zo'n tulpenbol lek prikken?

Het bleek te kunnen, sterker nog, de prikbak is een van de meest gebruikte systemen in de broeierij op water. Er was nog wel aanvullend onderzoek nodig naar een ander fenomeen: bruin water met achterblijvende groei als gevolg. Ook dat werd opgelost.

HYACINT HET VERST MET WATERBROEI

De innovatie bij de tulp, die 25 jaar geleden groot nieuws was, bleef niet onopgemerkt bij andere gewassen. Het toenmalige LBO, nu PPO, ging aan de slag met onder meer lelie, iris en hyacint. Uiteindelijk is de laatste het meest vervolgd met de overstap naar broeierij op water. Bij tulp is inmiddels tweederde van de broei op water. Naast stilstaand water is er ook een substantieel deel dat op stromend water wordt gebroeid. Het is net als met de mobiele telefoon: we kunnen ons niet meer voorstellen hoe het zonder was. ♦

Ooit belicht vanuit drie invalshoeken de brede geschiedenis van de bloembollensector:

- Wat gebeurde er 25, 50, 75 of 100 jaar geleden?
- Een bijzonder boek uit de KAVB-bibliotheek.
- Een uitvinding die de sector sterk heeft beïnvloed.